

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.**1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?**

Piiriüleste juhtumite puhul on testament kehtiv siis, kui see vastab selle riigi õigusnormidele, kus testament koostati.

Peamised tingimused Prantsusmaal

- Testamendi tegija (testaator) peab olema terve mõistuse juures (tsiviilseadustiku (*code civil*) artikkel 901).
- Testaator peab olema õigus- ja teovõimeline (tsiviilseadustiku artikkel 902).
- Õigusliku kaitse all olevate isikute suhtes kohaldatakse erisätteid: seetõttu ei saa alla 16aastane alaealine teha testamenti (tsiviilseadustiku artikkel 903) ning eestkoste all olevatele täiskasvanutele peab andma selleks õiguse kohus või perenõukogu (tsiviilseadustiku artikkel 476). Isikud, kellele on seatud hooldus (*curatelle*), võivad teha testamendi (tsiviilseadustiku artikkel 470) artiklis 901 sätestatud tingimustel.

Vorminõuded

Prantsusmaal on lubatud nelja liiki testamendid:

- omakäeliselt kirjutatud testament: testaator peab sellise testamendi algusest lõpuni kirjutama, kuupäevastama ja allkirjastama oma käega (tsiviilseadustiku artikkel 970).
- Notariaalne testament: see tuleb teha kahe notari või ühe notari ja kahe tunnistaja juuresolekul (tsiviilseadustiku artikkel 971). Kui testament koostatakse kahe notari juuresolekul, siis testaator dikteerib neile testamendi. Sama kehtib siis, kui testament tehakse vaid ühe notari juuresolekul. Mõlemal juhul loetakse testament seejärel testaatorile ette (tsiviilseadustiku artikkel 972). Testaator peab selle testamendi allkirjastama notari ja kahe tunnistaja juuresolekul (tsiviilseadustiku artikkel 973) ning testamendile peavad oma allkirja andma ka notar ja tunnistajad (tsiviilseadustiku artikkel 974).
- Pitseeritud testament: see on trükitud või testaatori või mõne muu isiku omakäeline testament, mille on allkirjastanud testaator ning mis on seejärel esitatud suletud ja pitseeritud kujul notarile kahe tunnistaja juuresolekul (tsiviilseadustiku artikkel 976).
- Rahvusvaheline testament: testaator esitab selle notarile ja kahele tunnistajale, kes selle allkirjastavad, seejärel lisatakse testament tõendile, mille on koostanud notar, kelle juurde see testament hoiule jääb (26. oktoobri 1973. aasta Washingtoni konventsioon).

Testaator võib oma testamendi igal ajal tühistada vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 895.

Pärimislepingud

Pärimislepingud on põhimõtteliselt keelatud (tsiviilseadustiku artikkel 722).

Alates 2007. aasta jaanuarist on siiski antud tulevastele pärijatele (lastele) õigus loobuda eelnevalt kogu pärandist või selle osast ühe või mitme sellise isiku kasuks, kes võivad, aga ei pruugi olla pärijad (vennad või õed või nende alanejad sugulased). See hõlmab eelnevat loobumist oma õigusest esitada vähendamishagi (tsiviilseadustiku artikkel 929). Loobumine tuleb vormistada kahe notari juures koostatud ametliku dokumendina. Pärimislepingus tuleb nimetada ka soodustatud isikud (vt ka 3. küsimus).

Lisaks võivad tulevased pärijad (lapsed) leppida lapselapsi hõlmavate elavatevahelise (*inter vivos*) jagamise eeskirjade alusel (*donation-partage trans-générationnelle*) kokku, et nende endi järeltulijad saavad nende asemel täielikult või osaliselt nende osa (tsiviilseadustiku artikkel 10784).

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Notar võib kõik testamendid ja eelkõige omakäelised testamendid registreerida testamentide keskreistris (*Fichier central des dispositions de dernières volontés*, FCDDV). Ei registreerita testamendi sisu, vaid ainult asjaomase isiku tsiviilõiguslik seisund ja testamenti hoiustava notari andmed. FCDDV roll on seetõttu taotluse esitaja suunamine testamenti hoiustava notari juurde ja mitte selle sisu avaldamine.

FCDDV poole võib pöörduda igaüks, kes esitab surmatunnistuse või muu dokumendi, mis tõendab selle isiku surma, kelle testamenti otsitakse. Taotluse esitaja peab seejärel pöörduma testamendi registreerinud notari poole. Taotlus esitatakse internetis:

<https://www.adns.notaires.fr/fcddvPublic/profileChoice.htm>.

Notar võib teavitada testamendi sisust ainult pärijaid ja annakusaajaid, kui piirkondliku kohtu (*tribunal de grande instance*) eesistuja ei ole andnud teistsugust korraldust.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Prantsusmaa õiguse kohaselt on õigus pärandi sundosale vaid lahkunu alanejatel sugulastel (lapsed, lapselapsed jne pärimisjärjekorras) ning lahkunu abikaasal, kui alanejad sugulased puuduvad.

Ülenejatel sugulastel ja küljoones sugulastel ei ole õigust saada pärandi sundosa.

Õigused sundosale, mis piiravad pärandvara käsutamise vabadust ja mille väärtus võib erineda sõltuvalt lahkunu laste arvust või sundosa saaja (laps või abikaasa) staatusest, ei või ületada kolme neljandikku pärandvarast. Sundosa saajatel ei ole võimalik oma sundosast loobuda (kui nad ei loobu pärandist). Samas võivad nad eelnevalt loobuda õigusest nõuda ülemääraste kingituste vähendamist (eelnev loobumine oma õigusest esitada vähendamishagi, millele viidatakse 1. küsimuses seoses pärimislepingutega).

Seega võivad need pärijad kasutada oma õigust pärandi sundosale (tsiviilseadustiku artiklid 721 ja 912).

- Lastele ette nähtud sundosa: see moodustab poole pärandvarast, kui lahkunul oli vaid üks laps, kaks kolmandikku, kui tal oli kaks last, ning kolm neljandikku, kui tal oli kolm või enam last (tsiviilseadustiku artikkel 913).
- Üleelanud abikaasale ette nähtud sundosa: see on üks neljandik pärandvarast (tsiviilseadustiku artikkel 9141). Seda kohaldatakse ainult juhul, kui lahkunul ei olnud alanejaid ega ülenejaid sugulasi ning ainult alates 1. juulist 2002 avanenud pärimisasjade puhul.

Sundosa tagamise menetlus

Vähendamishagi võimaldab pärijatel tagada oma õigust pärandi sundosale. Seega, kui otsene või kaudne kingitus vähendab ühe või mitme pärija sundosa, võib kingituse arvata maha pärandvara vabalt käsutatavast osast (tsiviilseadustiku artikkel 920).

Hagi võivad esitada vaid need pärijad, kellel on õigus pärandi sundosale, tehes seda viie aasta jooksul alates pärandi avanemisest või kahe aasta jooksul alates hetkest, mil saadi teada kingitusest, mis takistab sundosa saamist (tsiviilseadustikku artikkel 921).

Iga täisealine isik, kellel on õigus pärandi sundosale, võib eelnevalt loobuda oma õigusest esitada vähendamishagi (tsiviilseadustiku artikkel 929). Loobumine tuleb vormistada kahe notari juures koostatud ametliku dokumendina. Kõik õigustest loobuvad pooled allkirjastavad dokumendi notarite juuresolekul. Dokumendis on esitatud sõnaselgelt kõik neile pooltele tulevikus kaasnevad õiguslikud tagajärjed.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Testamendi puudumise korral on pärimisjärjekord Prantsusmaa õiguse kohaselt järgmine:

- kui lahkunud ei olnud abikaasat, kuid tal olid lapsed, läheb pärandvara alanejatele sugulastele võrdsetes osades (tsiviilseadustiku artiklid 734 ja 735).
- Kui lahkunu oli vallaline ja tal ei olnud lapsi, läheb pärandvara lahkunu vanematele, tema vendadele ja õdedele ja nende alanejatele sugulastele (tsiviilseadustiku artikkel 738).
- Kui lahkunud ei ole vendi või õdesid või nende alanejaid sugulasi, on pärijateks tema ema ja isa, kes kumbki saab poole pärandvarast (tsiviilseadustiku artikkel 736).
- Kui lahkunu ema ja isa on surnud enne lahkunut, on pärijateks lahkunu vennad ja õed või nende alanejad sugulased, kuid mitte muud vanemad, ülenejad sugulased või külgjoones sugulased (tsiviilseadustiku artikkel 737).
- Kui lahkunud on üleelanud abikaasa, tuleb enne testamendi täitmist selgitada välja abikaasade varasuhe. Pärast varasuhetest tulenevate õiguste väljaselgitamist kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
- kui lahkunud on üleelanud abikaasa ja lapsed, võib abikaasa otsustada kõigi olemasolevate varade kasutusvalduse kasuks (õigus kasutada ja saada kasu) või neljandiku vara omandiõiguse kasuks, kui kõik lapsed on abikaasade ühised lapsed, ning neljandiku omandiõiguse kasuks, kui üks laps või mitu last ei olnud abikaasade ühised lapsed (tsiviilseadustiku artikkel 757). Kui üleelanud abikaasa sureb valikut tegemata, eeldatakse, et ta otsustas kasutusvalduse kasuks.
- Kui lahkunud on üleelanud abikaasa ja ülenejad sugulased, läheb pool pärandvarast abikaasale ning neljandik isale ja neljandik emale. Kui üks ülenejatest sugulastest on surnud enne lahkunut, läheb see neljandik abikaasale (tsiviilseadustiku artikkel 7571).
- Kui ülenejaid või alanejaid sugulasi ei ole, läheb kogu pärandvara üleelanud abikaasale (tsiviilseadustiku artikkel 7572). Ilma et see mõjutaks tsiviilseadustiku artikli 7572 kohaldamist, saavad ülenejate sugulaste puudumise korral lahkunu vennad ja õed või nende alanejad sugulased poole pärandvara hulka kuuluvast mitterahalisest varast, mille lahkunu on saanud oma ülenejatel sugulastelt pärimise teel või kinklepingu alusel. Seda nimetatakse tagasisaamisõiguseks (tsiviilseadustiku artikkel 7573). Kogu ülejäänud vara läheb üleelanud abikaasale.

Registreeritud partnerluses olevad partnerid

Registreeritud partnerluse üleelanud partneril ei ole seadusjärgset pärimisõigust. Tal on siiski võimalik saada annak.

Seega ei käsitata registreeritud partnerit lahkunu pärijana. Registreeritud partneritel on pärast partneri surma vaid ajutine ja tasuta üheaastane õigus ühise kodu (ja mööbli) kasutamisele vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 5156, tingimusel, et see oli nende põhielukoht, kus nad surma ajal tegelikult elasid. Seega pärib ta ainult juhul, kui teda on pärijana nimetatud testamendis.

Kui on olemas lapsed – olenemata sellest, kas nad on abikaasade ühised lapsed või mitte –, on võimalik pärandada üleelanud partnerile ainult pärandvara vabalt käsutatav osa (mitte sundosa). Pärandvara vabalt käsutatav osa sõltub laste arvust: see osa on kolmandik pärandvarast, kui lapsi on kaks, ning neljandik pärandvarast, kui lapsi on kolm või rohkem (vt eelnev teave).

Kui lapsi ei ole, võidakse kogu pärandvara jätta üleelanud partnerile või kolmandale isikule, sest sundosa pärijad puuduvad. Kuid kui lahkunu vanemad on veel elus, võivad nad taotleda selle vara tagastamist, mille nad on andnud enne neid surnud lapsele, kusjuures seda on võimalik teha kuni neljandiku ulatuses pärandvarast iga elava vanema kasuks (tsiviilseadustiku artikkel 7382).

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Prantsusmaal menetlevad pärimisasju notarid. Nende kaasamine on kohustuslik, kui pärandvara hõlmab kinnisvara. Nende kaasamine on vabatahtlik, kui pärandvara hulka kinnisvara ei kuulu.

Notar koostab notariaalakti (*acte de notoriété*) pärimisjärjekorra kohta ja tunnistused, millega kinnitatakse kinnisvara üleminekut pärast surma. Notar abistab pärijaid maksukohustustega seotud toimingute täitmisel (pärandiga seotud avalduste koostamine ja esitamine nõutud ajavahemiku jooksul ning pärandimaksu tasumine). Kui vara koosseis seda võimaldab ning olenevalt pärijate arvust ja nende soovidest, korraldab ta vara jagamise pärijate vahel, koostades vara jagamist käsitleva akti (*acte de partage*).

Vaidluse korral on sisuline ja territoriaalne pädevus sellel piirkondlikul kohtul, kelle tööpiirkonnas pärand avanes.

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldusi pärandvara hulka kuuluva vara netoväärtuse ulatuses võtab vastu selle piirkondliku kohtu kantselei, kelle tööpiirkonnas pärand avaneb.

Kui pärand võetakse vastu tingimusteta, siis erilised vorminõuded puuduvad.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Kui testamendi järgi päritakse kogu vara või osa sellest, siis võtab sellest loobumise avaldusi vastu selle piirkondliku kohtu kantselei, kelle tööpiirkonnas pärand avaneb. Annakust loobumiseks ei pea Prantsusmaa õiguse kohaselt avaldust esitama.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise õigus on jagamatu. See hõlmab kogu pärandit ja seetõttu ei saa seda piirata sundosaga.

Pärijatel on siiski võimalik loobuda selliste ülemääraste testamendiga määratud kingituste vähendamise taotlemisest, mis takistavad nende sundosa saamist.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Pärimine algatatakse isiku surma korral tema viimases elukohas.

Pärast surma on pärijatel kolm võimalust: võtta pärand vastu tingimusteta, võtta pärand vastu vara netoväärtuse ulatuses või loobuda pärandi vastuvõtmisest. Pärandi tingimusteta vastuvõtmine võib toimuda sõnaselgelt või vaikimisi (tsiviilseadustiku artikkel 782). Vaikimisi nõustumisega on tegemist siis, kui pärijad teevad toiminguid, mis annavad selgelt tunnistust nende kavatsusest pärand vastu võtta ja mille tegemiseks oleks neil õigus ainult pärandit vastuvõtvate pärijatena (tsiviilseadustiku artikkel 783).

Pärandi vastuvõtmiseks vara netoväärtuse ulatuses tuleb esitada avaldus selle piirkondliku kohtu kantseleile, kelle tööpiirkonnas pärand avaneb (tsiviilseadustiku artiklid 787 ja 788). Avaldusega kaasneb või sellele järgneb pärandvara nimekirja koostamine maksimaalselt kahe kuu jooksul. Nimekirja koostab notar, oksjonipidaja või kohtutäitur (tsiviilseadustiku artikkel 789). Kui nimekirja ei esitata, siis järeldatakse, et pärand on vastu võetud tingimusteta (tsiviilseadustiku artikkel 790). Nimekiri peab hõlmama kõiki pärandisse kuuluvaid varasid ja kohustusi.

Pärandi vastuvõtmine vara netoväärtuse ulatuses võimaldab pärijatel tagada, et nende isikliku vara ei aeta segamini pärandvaraga, säilitada seoses pärandvaraga kõik õigused, mis neil varem olid seoses lahkunu varaga, ning vastutada pärandvaraga seotud võlgade eest ainult nende saadava vara väärtuse ulatuses. Pärijad vastutavad kohustuste eest vaid pärandvarana saadava vara väärtuse ulatuses.

Pärandist loobumist ei eeldata kunagi ja see peab olema sõnaseelge. Selleks et see oleks kolmandate isikute suhtes täitmisele pööratav, tuleb see saata või esitada kohtule, kelle töopiirkonnas pärand avatakse (tsiviilseadustiku artikkel 804). Pärandist loobunud pärijaid käsitatakse nii, nagu nad poleks kunagi pärijad olnud.

Pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise õiguse teostamise tähtaeg on 10 aastat, seejärel eeldatakse, et pärija on pärandist loobunud. Pärijale võidakse anda siiski korraldus otsustada (tsiviilseadustiku artikkel 771) ja sellisel juhul peab ta vastama kahe kuu jooksul. Kui pärija ei ole järelemõtlemise perioodi jooksul otsust teinud, eeldatakse, et ta on pärandi tingimusteta vastu võtnud.

Prantsusmaa õigus sisaldab põhimõtet, et pärandvara tuleks jagada sõbralikult ja kohut kaasamata. Kohtul võidakse paluda sekkuda ainult juhul, kui pärijad ei jõua kokkuleppele.

Enamik pärimisasju lahendatakse sõbralikult notari kaasabil. Kuid teatud asjaoludel on kokkuleppele võimalik jõuda ka notari abita, seda eelkõige juhul, kui lahkunu pärandvara ei hõlma kinnisvara. Kui pärijad kasutavad notarit, võivad nad notari valida oma äranägemisel. Kui nad ei suuda jõuda notari valikus kokkuleppele, võib igaüks neist kasutada endale sobivat notarit.

Pärast notari valimist on järgmine samm lahkunu varade koosseisu kindlakstegemine, võttes arvesse lahkunu abieluvararežiimi, mis tahes varasemaid kingitusi jne. Arvesse võetava pärandvara kindlakstegemiseks võtab notar ühendust eri asutustega (kindlustusandjad, pangad jne) ning palub pärijatel korraldada kinnisvara ja mis tahes muu börsil noteerimata vara hindamine. Samuti võib osutada vajalikuks vallasvara inventuur. Kohustuste kindlakstegemiseks koostatakse lahkunu võlgade nimekiri. Võlad võivad hõlmata tavalisi arveid, maksukohustusi, tagasiõutavat sotsiaalabi, garantiisid või endisele abikaasale makstavaid hüvitisi.

Kohe pärast surma saavad pärijatest kuni vara jagamiseni pärandvara hulka kuuluva vara kaasomanikud. Kaasomanikena vastutavad nad ka kohustuste eest proportsionaalselt. Ühisvara müük tuleb üksmeelselt kokku leppida. Samas haldusotsused võib teha vähemalt kahekolmandikulise hääleteenamusega. Peale selle võib iga kaasomanik astuda samme, mis on vajalikud kaasomandisse kuuluva vara säilitamiseks. Kui kokkuleppele ei jõuta, võib asja anda otsustamiseks kohtule, et minna mööda kohustusest saada mõne kaasomaniku luba.

Pärandvara hulka kuuluva vara jagamisel pärijate vahel lõpeb kaasomand. Jagamine teostatakse sõbralikult, kui soodustatud isikud on üksmeelel (üldpõhimõte, tsiviilseadustiku artikkel 835), või kohtumenetluse tulemusel, kui kokkulepet ei saavutata, kusjuures protsessi on kaasatud notar (erand, tsiviilseadustiku artikkel 840). Peale selle võib vara jagamine olla täielik või osaline, kui mõned varad jäävad jätkuvalt ühisomandisse (näiteks vara kasutusvalduse korral). Vara jagamist võib nõuda iga pärija (tsiviilseadustiku artikkel 815). Jagamist võib taotleda ka kaasomaniku võlausaldaja (tsiviilseadustiku artikkel 81517).

Pärandi jagamise viimane etapp eeldab, et vara üleminek pärijatele registreeritakse. Seega on vaja omanditunnistusi tõendamaks, et pärijad on nüüd vara uued omanikud, olenemata sellest, kas vara koosneb kinnisvarast, osalusest äriühingutes (*sociétés civiles*), sõidukitest või väärtpaberitest. Kinnisvara puhul peavad pärijad laskma omanditunnistused registreerida kinnistusametis. Sama kehtib osaluste kohta äriühingutes, sellisel juhul tuleb tunnistused registreerida kaubandus- ja ettevõtlusküsimustega tegeleva kohtu (*tribunal du commerce et des sociétés*) kantseleis.

Kui vara ei ole jagatud, jäävad pärijad kaasomanikeks.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Prantsusmaa õiguse kohaselt algatatakse pärimismenetlus pärast isiku surma ja seadusjärgsed pärijad muutuvad automaatselt pärandvara kaasomanikeks. Pärijatel on automaatne õigus lahkunu varale, õigustele ja osalustele (tsiviilseadustiku artiklid 720 ja 724), mis võimaldab neil põhimõtteliselt võtta kohe üle pärandvara füüsilise valdamise. Nad peavad siiski otsustama, kas võtta pärand vastu tingimusteta, võtta pärand vastu vara netoväärtuse ulatuses või loobuda pärandist (vt selgitus 6. küsimuses).

Universaalannaku saajatel ja kingisaajatel on see õigus ainult juhul, kui sundosa saajad puuduvad (tsiviilseadustiku artikkel 1006). Sundosa saajate olemasolu korral tuleb neilt annaku üleandmist küsida (tsiviilseadustiku artikkel 1004).

Kvootannaku ja konkreetse annaku saajad peavad võtma ühendust pärijatega, kellel on automaatne pärimisõigus (tsiviilseadustiku artiklid 1011 ja 1014).

Viimatinimetatute kaudu saavad nad oma annaku.

Vaibevara korral tuleb määrata riik pärandi omanikuks. Riiki esindab sel juhul riigi kinnisvaraamet (*Administration des domaines*).

8 Kas pärija pärib ka surma võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Isikud, kes päriavad testamendi järgi kogu vara või osa sellest ja võtavad selle pärandvara vastu tingimusteta, vastutavad piiranguteta pärandvaraga seotud võlgade ja maksude eest. Testamendis tehtud rahaliste korralduste eest vastutavad nad vaid pärandvara netoväärtuse ulatuses (võlad maha arvatud) (tsiviilseadustiku artikkel 785).

Kui pärijaid on mitu, vastutab igaüks isiklikult pärandvaraga seotud võlgade ja maksude eest proportsionaalselt nende osaga pärandvarast (tsiviilseadustiku artikkel 873).

Pärijad, kes otsustasid pärandvara vastu võtta tingimusteta, vastutavad lahkunu kõigi võlgade ja maksude eest piiranguteta. Samas võivad nad taotleda vabastamist kõigist pärandvarast tulenevate võlgadega seotud kohustustest või osadest sellistest kohustustest, kui nad ei olnud pärimise ajal teadlikud sellistest kohustustest ning võlgade tasumine võiks olulisel määral kahjustada nende enda vara.

- Kui nad otsustasid pärandvara vastu võtta vara netoväärtuse ulatuses, vastutavad pärijad võlgade tasumise eest vaid nende saadud pärandvara väärtuse ulatuses.

- Pärandvarast loobunud pärijad ei ole kohustatud võlgu tasuma.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Tsiviilseadustiku artikli 7101 kohaselt võib maa kinnistamise toiminguteks kasutada ainult Prantsusmaal tegutseva notari algdokumente, kohtuotsuseid ja haldusametuse väljastatud ametlikke dokumente.

Kui pärandvara hulka kuulub kinnisvara, peab notar koostama notariaalse tunnistuse ehk kinnisvara tunnistuse. Selle algdokumendiga registreeritakse kinnisvara omandiõiguse üleminek pärijatele. See tuleb registreerida kinnistusametis (*service de publicité foncière*). Pärijad peavad deklareerima vara väärtuse ja see märgitakse dokumenti. See peab vastama turuhinnale.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Prantsusmaa õiguses ei ole sätestatud pärandi hooldaja kasutamist ega nõuta seda. Samas on pärandi hooldaja kasutamine võimalik, kui kohus on sellise hooldaja määranud. Kinnistusregistrile peavad teabe edastama pärijad notari abiga. Testaator võib määrata testamenditäitja, kelle volitused on kindlaks määratud tsiviilseadustiku artiklis 1025 ja sellele järgnevatel artiklites.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Pärandvara ülemineku algatamine ja haldamine on pärijate ülesanne. Vaidluse korral on sisuline ja territoriaalne pädevus sellel piirkondlikul kohtul, kelle tööpiirkonnas pärand avanes.

Kohus võib määrata pärandi hooldaja, kes esindab kõiki pärijaid talle antud volituste piires (tsiviilseadustiku artikkel 8131).

Prantsusmaa õiguse alusel on vara valitsemisega seoses olemas ka muud liiki volitused, eelkõige postuumsed volitused (tsiviilseadustiku artikkel 821), mille alusel testaator määrab pärandi hooldaja valitsema pärandvara või osa sellest pärijate asemel. Lisaks võib hooldaja määrata lepingu alusel (tsiviilseadustiku artikkel 813) (selle suhtes kohaldatakse üldist õigust) ja seda võib teha ka kohus (seda on kirjeldatud eespool).

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Pärijatel, kellel on lahkunu varale, õigustele ja osalustele automaatne õigus, on täielikud volitused. Probleemi tekkimisel või juhul, kui ei jõuta kokkuleppele, võidakse asi anda kohtusse ja selle tulemusel võidakse määrata pärandi hooldaja. Sel juhul vastutab see hooldaja pärandvara esialgse valitsemise eest, kui tegemist on ühe või mitme pärija poolse tegevusetusega, kohustuste täitmata jätmisega või veaga. Seda rolli täites on hooldaja ülesanne säilitada ja valitseda pärandvara ning teha vara üle järelevalvet (artikkel 8134). Pärandi hooldaja osaleb talle antud volituste piires ka kõigi pärijate nimel tsiviil- ja kohtuasjades (tsiviilseadustiku artikkel 8135).

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Prantsusmaa õiguse kohaselt on notariaalakt (*acte de notoriété*) dokument, mille tavaliselt koostab notar pärija staatuse tõendamiseks (tsiviilseadustiku artikkel 7301), kuigi sellist staatust on võimalik tõendada mis tahes vahenditega. Notariaalakt on ametlik dokument, mis teeb kindlaks pärijad ja nende osa pärandvarast. Seetõttu peavad lahkunu sugulased esitama notarile dokumendid, milles on määratud pärimisse kaasatud perekonnaliikmed (perekonnaseisuraamat (*livret de famille*), abieluleping, abielulahutuse otsus jne). Notariaalakti käsitletakse autentsena, kui ei ole tõendatud teisiti. Väikeste pärandite puhul võib seda asendada lihtne pärimistunnistus, millele pärijad on alla kirjutanud.

Notar võib vajaduse korral koostada dokumendi, mis registreerib pärimisega seoses tehtud valiku (*acte d'option successorale*), ja kinnisvara tunnistuse.

Pärimine lõpeb vara jagamisega, mis sageli registreeritakse jagamisaktis (*acte de partage notarié*).

Viimati uuendatud: 24/09/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversionides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.